

Kanta-Hämeen liikennejärjestelmäsuunnitelma 2014

Toimenpideohjelman toteutumisen seuranta, kevät 2016

Liikennejärjestelmäsuunnitelmassa toimenpiteet on jaettu alustavasti kolmeen kiireellisyysluokkaan:

- kiireellisyysluokka I, vuosina 2014-15 käynnistettävät toimenpiteet
- kiireellisyysluokka II, vuosina 2016-2019 käynnistettävät toimenpiteet sekä
- kiireellisyysluokka III, vuoden 2019 jälkeen käynnistettävät toimenpiteet.

Ajoitusarakeessa on maininta, jos toimenpide on erikseen mainittu liikennejärjestelmäsuunnitelman pohjalta laaditussa aiesopimuksessa Kanta-Hämeen maakunnan liikennejärjestelmän kehittämisestä vuosina 2014-2019.

MALPE-YHTEISTYÖ JA UUDET TOIMINTAMALLIT				
Maakunnallisen liikennejärjestelmätöön tehtävät	Ajoitus	Vastuu	Tilanne keväällä 2016	Tehtävät 2016–2017
Kanta- ja Päijät-Hämeen sekä Uudenmaan yhteistoiminta-alueen yhteistyön jatkaminen (liikenne- ja maankäyttöasioiden käsittely johtoryhmässä ja aluesuunnitteluryhmässä)	jatkuva	Liitto	Maakuntakaavavalmistelut käynnissä liitoissa, yhteistyöneuvotteluja + lausunnot kaavaluonnoksista ja -ehdotuksista	Yhteistyö jatkuu
HHT-kehityskäytävän liikenteen ja maankäytön asioiden käsittelyn sisällyttäminen osaksi HHT-yhteistyöverkoston toimintaa	I Aiesop.	Liitto	- Kasvusopimus HHT-vyöhykkeelle on hyväksytty jatkoneuvotteluihin TEM:ssä - MaaS-pilotteja vireillä ja käynnistymässä eri puolilla, myös HHT-vyöhyke mukana (mm. Hml:n pilotti: Sonera, VR ja taksit). - Henkilökuljetuslainsäädännön kokonaisuudistus vireillä (Liikennekaari), lausuntovaihe kesällä 2016	Kasvusopimuksen käytäntöön saattaminen, toimenpiteiden ohjelmointi ja käynnistys, yhteistyöverkosto + ohjausryhmä
Maakunnallisen liikennejärjestelmätöön käynnistäminen ja aktiivinen toiminta	I Aiesop.	Liitto	Lj-ryhmä nimetty ja toiminta suunniteltu, ensimmäinen kokous oli keväällä 2015	Toiminta jatkuu suunnitelman mukaisesti: valmistellut kokoukset keväällä ja syksyllä, lisäksi teemakokouksia tarvittaessa
Liikennejärjestelmää koskevan asiakas- ja sitouttavan päätöksentekijävuorovaikutuksen organisointi	I	Liitto	Liikennejärjestelmätöillä on omat avoimet nettisivut (http://linea.fi/khljs/), joille on linkki liiton sivuilta.	Lj-asiat tiedoksi maakuntahallitukseen kahdesti vuodessa (päättäjät). Muu vuorovaikutus harkitaan jatkuvan lj-töy yhteydessä.

Vuosittaisen maakunnallisen liikennefoorumin järjestäminen	I	Liitto	Lokakuussa 2015 laajennettu Ij-työryhmän kokous, aiheina joukkoliikenne ja liikenneturvallisuus Maaliskuussa 2016 maakunnallinen liikenneturvallisuusfoorumi, jonka fokus oli kuntien liikenneturvallisuustyössä.	<p>Tarve, aiheet ja muoto harkitaan maakunnan jatkuvan Ij-työn yhteydessä.</p> <p>Maakunnallinen liikenneturvallisuusfoorumi jälleen keväällä 2017.</p> <p>Tehdään foorumien järjestämisessä yhteistyötä Hämeen ammattikorkeakoulun kanssa.</p> <p>Kutsutaan elinkeinoelämän edustusta mukaan foorumeihin.</p>
Seudullisen liikennejärjestelmätöön tehtävät	Ajoitus	Vastuu	Tilanne keväällä 2016	Tehtävät 2016–2017
Seudullisten liikenne(turvallisuus)työryhmien toiminnan käynnistäminen ja valmisteluvoiman hankkiminen ostopalveluna, vastuun laajentaminen liikenneasioihin kokonaisuutena, ryhmien hyödyntäminen eri hallintokuntien liikenneasioita yhteisesti käsittelevänä ryhmänä	I	ELY, kunnat, liitto	<ul style="list-style-type: none"> - Seudullisten liikenneturvallisuuskoordinaattorien (2) palvelut hankittu kuntien liikenneturvallisuustyön avuksi yhteisesti koko maakuntaan vuosille 2016–17, optio 2018, mukana kaikki kunnat ja ELY-keskus. - Kuntien poikkihallinnolliset liikenneturvallisuusryhmät tai viisaan liikkumisen ryhmät toimivat useimmissa kunnissa, Forssan ja Riihimäen seuduilla myös seututason yhteistyötä. - Maaliskuussa 2016 maakunnallinen liikenneturvallisuusfoorumi, jonka fokus oli kuntien liikenneturvallisuustyössä. - Hämeenlinnaan perustettu oma poikkihallinnollinen liikenneturvallisuustyöryhmä. 	<ul style="list-style-type: none"> - Poikkihallinnollisen liikenneturvallisuustyön organisointi kunnissa, joista toiminta ei vielä aktiivista. - Seudulliset liikenneturvallisuusryhmät ja yhteistyö seutujen oman harkinnan mukaan kuntien organisoimina. - Maakunnallinen liikenneturvallisuusfoorumi vuosittain, valmisteluvastuu Lyyra-ryhmä ja liikenneturvallisuuskoordinaattorit. - Katsaus liikenneturvallisuustilanteen kehitykseen sekä liikenneturvallisuustyön tilaan ja toimintateemoihin vuosittain liikennejärjestelmätyöryhmässä.
Seudullisten maankäytön rakennemallitöiden sekä palveluverkkoselvitysten ajantasaisena pitäminen	jatkuvaa	Kunnat	<ul style="list-style-type: none"> - Hml:n seudulle valmistunut rakennemallityö 2014 ja sen jatkeena seudullinen Ijs, jossa tutkittu maankäytön kannalta ajankohtaisten kohdealueiden maankäyttö- ja liikennetarkaisuja. - Riihimäen kaupunkiseudun (ml. Janakkalan Tervakoski ja Hyvinkään pohjoisosa) maankäytön ja liikenteen yleissuunnittelu käynnissä, liittyy yleiskaavoitukseen, sisältää lähtökoh^tana liikennetutkimuksen ja liikennemallin. - Forssan seudun liikennejärjestelmän nykytilasta ja kehittämisestä laadittu selvitysraportti vuonna 2011 osana Forssan seudun strategista rakennetarkastelua. 	<ul style="list-style-type: none"> - Forssan seudun rakennetarkastelun ajantasaisuuden tarkistaminen (seurantapalaveri vuoden 2015 aikana ja tarvittaessa täsmennyksiä) - Riihimäen kaupunkiseudun (ml. Janakkalan Tervakoski ja Hyvinkään pohjoisosa) maankäytön ja liikenteen yleissuunnittelu jatkuu - vt 10 HML:n kantakaupungin alueella, palvelutasoselvitys 2016

Seudullisten liikennejärjestelmäsuunnitelmien ajantasaistaminen ja kytkentä maankäytön suunnitteluun, ajoitus ja tarkkuustasot päätetään seutukohtaisesti	I-II Aiesop: 2014-	Keskus- kaupungit	<ul style="list-style-type: none"> - Hml:n seudulle valmistunut rakennemallityön (2014) jatkeena seudullinen ljs, jossa tutkittu maankäytön kannalta ajankohtaisten kohdealueiden maankäyttö- ja liikennetarkistuksia. - Riihimäen kaupunkiseudun (ml. Janakkalan Tervakoski ja Hyvinkään pohjoisosaa) maankäytön ja liikenteen yleissuunnittelu käynnissä, liittyy yleiskaavoitukseen, sisältää lähtökohdaksi liikennetutkimuksen ja liikennemallin laatimisen. - Forssan seudun liikennejärjestelmän nykytilasta ja kehittämisestä laadittu selvitysraportti vuonna 2011 osana Forssan seudun strategista rakennetarkastelua. - Uudenmaan ELYn keskeisen maantieverkon palvelutasotarkastelu käynnistynyt ELYssä 	<p>Seudullisen ljsuunnittelun tarve ja sisältö mietitään seutukohtaisesta kullakin seudulla. Lähtökohtana on, että ljsuunnittelu on vahvasti kytketty osaksi maankäytön suunnittelua.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hml:ssa käynnistynyt kantakaupungin yleiskaavatyö, jossa esillä merkittäviä liikennekysymyksiä - Forssan seudun rakennetarkastelun ajantasaisuuden tarkistaminen (seurantapalaveri vuoden 2015 aikana ja tarvittaessa täsmennyksiä) - Riihimäen kaupunkiseudun (ml. Janakkalan Tervakoski ja Hyvinkään pohjoisosaa) maankäytön ja liikenteen yleissuunnittelu jatkuu
MALPE-osa-alueita koskevien yhteistyömallien määrittely perustettavien ryhmien toimintaan tukeutuen	I	Kunnat, liitto		Maankäyttö/liikenne-asioiden yhteensovitus tapahtuu kuntien yleiskaavatyön, seudullisen maankäyttöyhteistyön ja rakennemallien, Suomen kasvukäytävä -verkoston sekä kohde- tai aihekohtaisten selvitysten kautta
Maankäytön suunnitelmien ja palveluverkon ratkaisujen systemaattisen auditoinnin laajentaminen koko maakuntaan (viisas liikkuminen)	II	Kunnat, liitto		<ul style="list-style-type: none"> - Maankäyttösuunnitelmien vaikutustarkastelut vaaditaan ja laaditaan osana normaalia maankäytön suunnittelua, levitetään tietoa hyvistä esimerkeistä - Palveluverkkoratkaisujen vaikutukset liikkumiseen ja saavutettavuuteen selvitetään ja kuvataan nykyistä järjestelmällisemmin ao. suunnittelun yhteydessä, vastuu kunta- ja seututasolla

PÄÄLIIKENNEYHTEYDET JA VALTAKUNNAN TASOLLA EDISTETTÄVÄT TOIMET				
Maakunnallisen liikennejärjestelmätöön tehtävät	Ajoitus	Vastuu	Tilanne keväällä 2016	Tehtävät 2016–2017
Valtakunnallisesti merkittävimpien kehittämistoimenpiteiden suunnitteluvalmiuden parantaminen	Aiesop: 2014-		Kohteet ja tilanne kuvattu alla olevilla riveillä Keskeisen päätieverkon toimintalinjat käynnissä Liikennevirastossa	Tehtävät kuvattu alla olevilla riveillä
Väylänpidon rahoitus				
Valtakunnallinen vaikuttaminen nykyisen infran kunnan sekä hoidon ja ylläpidon turvaamiseksi tarvittavan rahoituksen nostoon (ml. raskaan liikenteen mitta- ja massamuutosten aiheuttamat korjaustarpeet)	jatkuva	Liitto, ELY, kunnat	Valtion liikenneväylien korjausvelan vähentämiseen tulossa lisärahoitusta 600 miljoonaa euroa vuosille 2016–2018, josta 100 miljoonaa euroa vuodelle 2016. Lisäksi korjausvelan vähentämiseksi kohdennetaan vuosina 2017–2019 yhteensä 364 milj. euroa liikennehankeinvestointien määrärahoja uudelleen kehittämishankkeista perusväylänpitoon ja yksityisteiden avustuksiin. Perusväylänpitoon kohdistetaan 25 milj. euron uusi säästö vuodesta 2018. Säästö nousee 35 milj. euroon vuodesta 2019 lukien.	Edunvalvonta
Päätieverkon nykyisen hoidon ja ylläpidon tason säilyttäminen	jatkuva	ELY, Liikennevirasto		Edunvalvonta

HHT-vyöhyke: päärata, valtatie 3 ja rinnakkaistiet				
<p>Helsinki-Hämeenlinna-Tampere-vyöhykkeen maankäytön ja liikennejärjestelmän yhteenkytkeminen (mahdollinen liikennejärjestelmän palvelutasoa infratoimia monipuolisemmin parantava pilottihanke)</p> <ul style="list-style-type: none"> mm. maankäyttöä palvelevien uusien eritasoliittymien toteuttamismahdollisuudet suhteessa valtatie 3 palvelutasoon ja tienpidon rahoituspuutteisiin, kehityskäytävän liityntäliikenteen ja liityntäpysäköinnin kehittäminen, älyliikenteen mahdollisuudet, kytkentä kaupunkiseutujen ja HHT-vyöhykkeen mahdollisiin kasvusopimuksiin 	Aiesop.	Liitot, Suomen kasvukäytäväverkosto, ELY	Liitot sekä Suomen kasvukäytävä -verkosto ja -hanke koordinoivat kehittämistoimia	<p>Kasvukäytäväsovimuksen soveltaminen ja toteuttaminen käytännössä</p> <p>Eduvalvonta ja tarvittavien selvitysten käynnistäminen ja laatiminen.</p>
Pääradan ja valtatie 3 liityntäpysäköinnin ja -liikenteen kehittäminen	jatkuva Aiesop: 2015-	ELY, kunnat, LiVi, liikenne-öitsijät, liitto	<p>- Rata: liityntäpysäköinnin osalta kustannus- ja vastuujakomalli välillä Pasila-Riihimäki on valtio max. 30–50 %, kunta ja muut loput. Julkaisu "Liityntäpysäköinnin kustannus- ja vastuujakomallin pilotointi Pasila-Riihimäki-ratakäytävässä" ilmestynyt, malli laajennettavissa muuallekin: https://www.hsl.fi/sites/default/files/uploads/hsl_julkaisu_6_2016_netti.pdf</p> <p>- Vt 3: Janakkalan Viralan liittymän pysäkkien rakentamisesta on ELYn toimesta tekeillä tiesuunnitelma, rahoitusjako sovittu</p>	<p>Vt 3 Viralan liityntäpysäköintialueen rahoitus ja toteutus Elyn ja kunnan sopimuksen mukaisesti.</p> <p>Vt 3 liityntäpysäköinnissä Riihimäellä ja Hyvinkäällä kehittämistarpeita, nostetaan asia esiin myös HHT-kasvusopimuksessa, jossa yhtenä aiheena liityntäpysäköinnin kehittäminen.</p>
Hämeenlinnan jaetun matkakeskuksen liityntäpysäköintiratkaisujen kehittäminen osana asema-alueen kokonaiskehittämistä (ensin arkkitehtikilpailu)	II	Hml	Engelinrannan ja linja-autoaseman alueen kehittäminen ja kaavoitus käynnissä Asemanrannan arkkitehtikilpailu 2014, asemakaavoitus alkamassa	Linja-autoaseman/Engelinrannan ja rautatieaseman/Asemanrannan alueiden asemakaavoitus ml. pysäköintiratkaisut, Asemanrantaan on suunnitteilla yhteiskäyttöinen P-laitos (huom! myös pyöräpysäköintiä tarpeen lisätä ja parantaa tasoa)

Vt 3 Arolammin, Merven ja Moreenin eritasoliittymät, aluevaraus- ja tiesuunnitelmat tarkempaa kaavoitusta varten	I-II	Kunnat ELY	Arolammin et:n toteutus käynnissä, rahoitus selvä. Selvitys Merven elinkeinoalueen liikenneyhteisistä käynnissä (Hattula/ELY/liitto). Mt 130 ja mt 292 liikennesuunnitelma Hämeenlinnassa (vt 10 eteläpuoli) ja Janakkalassa tekeillä, liittyy teihin tukeutuvan maankäytön (mm. Moreeni, Visämäki, Hattelmala) suunniteltuun.	Välin Riihimäki-Janakkala liikenneverkkoselvitykselle on tarvetta, tehdään taustaselvitykseksi alueen alkavalle kaavoitukselle.
Mt 130, kehittämisselvitys maankäytön kehittämistä varten	II	ELY, kunnat, liitto	Väli Hml-Janakkala ks. yllä	Väli Janakkala-Riihimäki ks. yllä
Helsinki–Riihimäki-rataosan kapasiteetin lisääminen, 2.vaihe	II Aiesop.	Liikennevirasto, liitto	Hankkeen 2. vaiheen yleissuunnittelu valmistunut marraskuussa 2015 ja ratasuunnittelu alkaa keväällä 2016. http://www.liikennevirasto.fi/pasila-riihimaki#.Vv5DWmbyWpo	Toisen vaiheen toteuttamisen edistäminen ja edunvalvonta
Pääradan välin Riihimäki-Hämeenlinna-Tampere tilanvaraus selvitys (maankäytön suunnittelua varten)	II-III Aiesop.	Liitto, Liikennevirasto		Suunnittelutarpeen määrittäminen 2015, liitto ja kunnat valmistelevat suunnitteluesityksen
Helsinki–Forssa–Pori-vyöhyke: vt 2				
Helsinki-Forssa-Pori-liikennekäytävän Ij-tason kehittämisselvitys	II	Liitot, ELYt, LiVi	Eri maakuntien ja valtion toimesta laadittu eritasoisia selvityksiä mm. Porin junayhteysien nopeuttamisesta, uusista ratayhteisistä ja valtatie tavoitetilasta. Liittojen ja ELY-keskusten toimesta valmisteltu Pori–Helsinki-yhteysvälin palvelutaso/kehittämisselvityksen tehtävänmäärittely ja Liikennevirasto on sisällyttänyt sen suunnitteluohjelmaan 2016-2017.	Pori–Helsinki -yhteysvälin palvelutaso- ja kehittämisselvitys laaditaan vuosina 2016–2017
Valtatien 2 Helsinki-Forssa-Pori palvelutason parantaminen vaiheittain o käyttöön infrastruktuurin parantamista laajempi keinovalikoima, ensi vaiheessa toimenpiteiden määrittely Ij-tason kehittämisselvityksessä, sen pohjalta suunnitelmavalmiuden parantaminen	Aiesop.	ELYt, liitto	Tiesuunnitelman mukaisista toimenpiteistä osa toteutettu, toteuttamatta vielä noin 12 milj.euron toimenpiteet	Tiesuunnitelman mukaisista vielä toteuttamattomien toimenpiteiden edistäminen. Laadittavan palvelutaso- ja kehittämisselvityksen mukaisien toimien suunnittelu ja edistäminen.

Turku–Forssa–Hämeenlinna/Riihimäki–Lahti-vyöhyke: vt 10 ja kt 54 sekä Turku–Toijala ja Riihimäki–Lahti-radat				
Riihimäen kolmioraide	ei ljs-tmp	Liikennevirasto	Rakentaminen käynnistynyt vuonna 2015: http://www.liikennevirasto.fi/kolmioraide#.Vv5EHWbyWpo	
Vt 10/12 ja kt 54 lj-tasoiset kehittämisselvitykset, vertailu ja roolien määrittäminen	I Aiesop.	ELY	Lj-tasoinen selvitys tehty. Siinä esitetty kt 54:n kehittämistä valtatietasoisena kaukoliikenteen reittinä ja vt 10 luokan laskua Hml:n kaupunkialueella, mikä helpottaisi sekä liikennettä että maankäyttöä palvelevien kohtuuhintaisten liikennejärjestelyjen toteuttamista. Luokituksen muutoksen käsittely odottaa Liikenneviraston Keskeisen tieverkon toimintalinjat -työn tuloksia. Lisäksi käynnistynyt palvelutasoselvitys vt 10 kaupunkijaksolle Hämeenlinnassa, ks. seuraava kohta.	Teiden toiminnallisen luokituksen muutosten käsittelyn eteenpäin vieminen ja kannanotot eri vaihtoehtoihin. Liiton ja seutujen yhteispalaveri aiheesta sovittu keväällä 2015.
Valtatien 10 järjestelyt Hämeenlinnan kohdalla välillä Hattelmala (vt 3) – Eteläinen, 1. vaihe o avainasemassa maankäyttö sekä liittymä- ja rinnakkaistiejärjestelyt, jatkotoimina em. vt 10/12 ja kt 54 koskeva lj-tasoinen kehittämisselvitys ja sen perusteella liikenteen ja maankäytön suunnittelun yhteensovitus ja tarkempi tiesuunnittelu	I Aiesop.	ELY, Hämeenlinna		Vuonna 2016 tehdään Hämeenlinnan 10-tien kaupunkijaksolle palvelutasoselvitys, laadinta käynnistyy 4/2016 Toimenpiteiden priorisointi ja täsmentäminen, ”toimintaohjelman” tekeminen vt 10:n osalta Hml:n kohdalla. Myös Forssan seudulla on tarpeen tarkastella 10-tien liittymäpolitiikka ja liikenteen/maankäytön tarpeiden yhteensovitusta.
Kantatien 54 täsmähoidon kehittäminen	I Aiesop: 2015	ELY	Täsmähoitokohteet määritetty	
Kantatien 54 palvelutason parantaminen välillä Loppi–Riihimäki–Oitti o tavoitteena maankäytön ja liikenteen yhteensovittaminen, kuljetusten häiriöttömyys ja liikenneturvallisuus, ensimmäisenä vaiheena em. vt 10/12 ja kt 54 koskeva lj-tasoinen kehittämisselvitys	Aiesop.	ELY, kunnat		
Valtatien 2 ja valtatie 10 keskeisten linja-autopysäkkien liityntäpysäköinnin kehittäminen	III	ELY, kunnat		Valtatien 2 osalta myös pysäkkien kehittämistarpeita tarkastellaan em. Pori–Helsinki -yhteysvälin palvelutaso- ja kehittämisselvityksessä

TIE- JA KATUVERKON HOITO JA KUNTO				
Maakunnallisen liikennejärjestelmätyn tehtävät	Ajoitus	Vastuu	Tilanne keväällä 2016	Tehtävät 2016–2017
Automaattisen nopeusvalvonnan lisääminen pääteillä ja -kaduilla (valtakunnallisen kehityksen tahdissa)	jatkuva	ELY, kunnat, poliisi		Lyyra-ryhmässä edustus Hämeen poliisilaitoksesta ja ELYstä. Linjaukset tehdään valtakunnan tasolla Poliisihallituksen ja Liikenneviraston yhteistyönä. (ELY ja poliisi voivat toimia aktiivisina alueen asiantuntijoina).
Tienpidon alueurakoiden sisällön ja vuorovaikutuksen edelleen kehittäminen sekä mobiilipalvelujen käyttöönotto seuraavien kilpailutusten yhteydessä	jatkuva	ELY	Parhailaan käynnissä Varsinais-Suomen, Pirkanmaan, Pohjois-Pohjanmaan, Kaakkois-Suomen ja Uudenmaan ELYjen sekä Liikenneviraston yhteinen "Liikenneturvallisuus hoidon alueurakoissa" -kehittämistyö.	
Alemman tieverkon asiakastarpeita vastaavan liikennöitävyyden turvaaminen kehittämällä täsmäkunnossapitoa, mm. SOP-teiden uusia ja vaihtoehtoisia ylläpito- ja kunnostusmenetelmiä sekä hoidon/ylläpidon tasalaatuisuutta, vuorovai- kutusta ja mobiili-informaation saatavuutta	jatkuva	ELY		Edunvalvonta riittävän rahoituksen turvaamiseksi

Tieverkon pienet rakenteen parantamis- ja päällystyskohteet ELY:n suunnitelmien mukaisesti	jatkuva	ELY	<p>Valtion liikenneväylien korjausvelkaohjelman 2016–2018 maantiekohteet Kanta-Hämeessä:</p> <p>Teiden päällystäminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mt 2873 väli Rehakka-Vähikkälä - Mt 13649 Rehakkala- Napila - Mt 13581 Tourunkulma - Mt 2873 väli Tuulensuu- Rehakka - Mt 13857 Saloinen- Löyttymäki- Puujaa - Mt 13661 väli Rimmilä- Hakinmäki - Mt 13631 Vähikkälä- Vehmainen - Mt 317 väli Lammi- Viitaila <p>Siltojen peruskorjaukset:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Iittalan alikulkusilta, Hämeenlinna - Haminan silta, Hausjärvi <p>Päätieverkon huonokuntoisten rumpujen laskuojien ja putkistojen korjaus</p> <p>Portaalien nosto erikoiskuljetusreiteillä</p> <p>Lisäksi ratakohteina</p> <ul style="list-style-type: none"> - vanhentuneiden asetinlaitteiden uusiminen Riihimäki-Tampere-välillä (59,0 M€) - radan päällysrakenteen kunnostaminen Riihimäki-Tampere-välillä (6,9 M€) - sähköradan ajolankojen uusiminen Riihimäki-Helsinki-välillä (1,0 M€). 	Edunvalvonta riittävän rahoituksen turvaamiseksi jatkos- sa
Seudullisen liikennejärjestelmätöiden tehtävät	Ajoitus	Vastuu	Tilanne keväällä 2016	Tehtävät 2016–2017
Maankäytön kehittämiseen kytkettävät kuntien katuverkon parantamistoimet	jatkuva	Kunnat		
Yksityisteiden kunnossapidon turvaaminen (tieisännöintipalvelut, avustusperiaatteiden yhtenäistäminen sekä avustuskohdeiden priorisointi)	jatkuva	Kunnat		
Kuntien kadunpito yhteistyön kehittäminen	II	Kunnat		
ELY:n ja kuntien välisen kunnossapito yhteistyön kehittäminen	III	ELY, kunnat		

KULJETUSKETJUT, LOGISTIIKKA-KESKUKSET JA TERMINAALIT				
Maakunnallisen liikennejärjestelmätyön tehtävät	Ajoitus	Vastuu	Tilanne keväällä 2016	Tehtävät 2016–2017
Rautatiekuljetuspalvelujen kehittäminen yhdessä operaattoreiden ja toimijoiden kanssa	jatkuva	Operaattorit, kunnat, liitto	Uusi kuljetusoperaattori (Fennia Rail) aloittaa liikenteen vuonna 2016	
Kansainvälisten kuljetuskäytävien kehittämiseen sekä markkinointiin osallistuminen	jatkuva	Liitto		
Hanko-Hyvinkää-liikennekäytävän kehittämisen varmistaminen	jatkuva	Liitto, kunnat, LiVi, ELY	Liikennevirasto saanut vuodelle 2015 noin 2,5 milj.€ muutama radan parannuskohteisiin, jotka on ohjelmoitu. Sähköistystä ei näköpiirissä lähivuosina.	Kaavoituksessa muistettava varmistaa kehittämisedellytykset, mm. varaukset tasoristeysten poistolle ja sähkönsyöttöasemien sijoittelulle.
Bio- ja puuterminaaliverkoston kehittämisen laadittujen selvitysten pohjalta	I	Kunnat, ELY		
Rataverkon raakaputerminaalien (Riihimäki) ja kuormauspaikkojen kehittäminen (mm. Hämeenlinna, Humppila) valtakunnallisten linjausten mukaisesti	II	Liikennevirasto, ELY, kunnat	Raakaputerminaalikohteet priorisoitu yhteistyössä metsäteollisuuden kanssa, Humppila mukana 2. vaiheessa. Liikennevirasto ostanut Humppilan ja Hml:n lastauspaikat, Riihimäki pysyy VR:llä. Kehittämistarpeet: - Hml: kuormausraiteiden pidennys + varastoalueen laajennus n. 7000 m ² - Riihimäki: kuormausraiteiden pidennys + varastoalueen laajennus n. 9000 m ² - Humppila: kuormausraiteiden pidennys + varastoalueen laajennus n. 1000 m ²	Kehittämishankkeita selvitetään hankkeittain vuosina 2016–2019. Kaikki kohteet ovat sisällä yhdyskuntarakenteessa ja kehittämismahdollisuudet niukat. Yhtäältä kehittämismahdollisuuksia ei tule hävittää muulla maankäytöllä, toisaalta on tarpeen selvittää ja ottaa huomioon alueiden mahdollinen käyttö muuhun kaupunkirakentamiseen.
Rekkaparkkien toteuttaminen taajamien läheisyyteen, yhteistyö huoltoasemien kanssa	II	Kunnat, ELY	Raskaan liikenteen taukopaikat Uudenmaan ELY-keskuksen alueella – kysynnän ja tarjonnan analyysi sekä mahdollisia yhteistoimintamalleja -selvitys valmistunut 2015: http://www.doria.fi/handle/10024/119852	Jatkossa etsitään yhteistoimintamalleja taukopaikkojen kehittämiseksi.
Selvitys yhdistettyjen kuljetusten terminaalien todellisesta tarpeesta (kansainväliset kuljetukset) ja sijaintipaikasta	III	Liitto		(Tarve yhtä maakuntaa laajemmalle tarkastelulle)

Seudullisen liikennejärjestelmätöön tehtävät	Ajoitus	Vastuu	Tilanne keväällä 2016	Tehtävät 2016–2017
Kuljetusten kannalta keskeisten kohteiden opastuksen parantaminen	jatkuva	Kunnat, ELY		
Humppilan logistiikka-alueen vaiheittaisen toteutumisen edistäminen	jatkuva	Seudun kunnat		
Haja-asutusalueen tavarakuljetusten (ja henkilökuljetusten) yhdistelyä ja tehostamista koskevien uudentyypisten toimenpiteiden pilotointi Forssan seudulla, laajentaminen kokemusten pohjalta muille seuduille	II Aiesop: 2016	Kunnat	LVM valmistelee sähköisesti välitetyt kuljetuspalvelut - kokeilulakia ja sen puitteissa erilaisia alueellisia kokeiluja. Kanta-Häme on kiinnostunut osallistumaan kokeiluun yhdessä Pirkanmaan ja HHT-vyöhykkeen kanssa. Mukana voivat olla sekä henkilökuljetukset että erilaiset pientavarakuljetukset.	Tässä vaiheessa ei käynnistetä erillisiä kokeiluja.

JOUKKOLIIKENNE, HENKILÖ-KULJETUKSET JA MATKAKETJUT				
Maakunnallisen liikennejärjestelmätöiden tehtävät	Ajoitus	Vastuu	Tilanne keväällä 2016	Tehtävät 2016–2017
Valtatien 3 suuntaisen reittiliikenteen ja sen matkaketjujen kehittäminen koko HHT-käytävällä	jatkuva	Kunnat, liitto, ELY, liikennöitsijät	- Linja-autojen kaukoliikenne avautuu asteittain vapaaseen, markkinaehtoiseen kilpailuun 2019 päättyvän siirtymäajan aikana. Vapaassa kilpailussa liikennetarjonta on liikennöitsijöiden vastuulla.	
Työasiamatkoja palvelevien vaihdottomien ja nopeiden joukkoliikenneyhteyksien varmistaminen Helsinki-Vantaan ja Tampereen lentoasemille, linja-autoliikenteen sekä Kehäradan junaliikenteen ja Länsimetron vaihtoyhteyksien kehittäminen	jatkuva	ELY, HSL, liikennöitsijät	- Linja-autojen kaukoliikenne avautuu asteittain vapaaseen, markkinaehtoiseen kilpailuun 2019 päättyvän siirtymäajan aikana. Vapaassa kilpailussa liikennetarjonta on liikennöitsijöiden vastuulla. - Kehäradan liikennöinti ja samalla vaihdollinen junayhteys pääradalta lentoasemalle alkoi kesällä 2015. - Forssan (vt 2) pikavuorojen liityntäyhteydet Ikean pysäkiltä lentoasemalla loppuneet.	Nostetaan esiin kysymys siitä, kenen tehtävä Ikean liityntäyhteyksien järjestäminen voisi olla (pikavuoroliikennöitsijät, HSL, joku MaaS-konsepti...)
Forssa-Turku- ja Forssa-Tampere-joukkoliikennevuorojen turvaaminen	jatkuva	Liikennöitsijät	- Linja-autojen kaukoliikenne avautuu asteittain vapaaseen, markkinaehtoiseen kilpailuun 2019 päättyvän siirtymäajan aikana. Vapaassa kilpailussa liikennetarjonta on liikennöitsijöiden vastuulla. - Forssa-Turku- ja Forssa-Tampere -yhteysvälien bussitarjonta on vähentynyt. - Myös junan tarjoamat poikittaiset Hml-Turku-yhteydet heikentyivät selvästi keväällä 2016.	
Seutujen väliset joukkoliikenneyhteydet	jatkuva		- Seutujen väliset bussiyhteydet ovat heikkenemässä, valtion ja kuntien rahoitus hiipuu, nykyliikenne ei säily markkinaehtoisesti. - Riihimäen ja Lahden välinen junaliikennetarjonta väheni puoleen maaliskuun 2016 lopussa. Välittömänä 3.6.16 saakka ulottuvana korjauksena Ely ostanut suorahankintana koululaisliikennettä busseilla, jatko auki.	- Nostetaan keskusteluun seutujen välisen joukkoliikenteen problematiikka. - Pyritään saamaan Lahti-Riihimäki-yhteysväli LVM:n kokeiluhankkeeksi.

Kanta-Hämeen liityntäpysäköinnin ja vaihtopysäkkien kehittämisohjelman määrittäminen sekä tämän jälkeen suunnitelma- valmiuden systemaattinen parantaminen	I	Liitto	<ul style="list-style-type: none"> - Kehittämisohjelmia laadittu yhteysväleille (vt 3, vt 9) - Rautateiden osalta kehittämistarpeita mietitty koko maan tasolla mm. henkilöliikennepaikkojen kehittämisohjelmassa (valmistuu 2015?) - 2014 valmistui pysäkkiasioita linjaava Valtakunnallinen pysäkkiselvitys – pysäkkiverkot ja pysäkkien palvelutasoa (Liikenneviraston tutkimuksia ja selvityksiä 43/2014) 	<p>Valtatien 2 pysäkkien kehittämistarpeita tarkastellaan 2016–17 laadittavassa Pori–Helsinki -yhteysvälin palvelutaso- ja kehittämiselvityksessä.</p> <p>Pääradan asemia ja liityntäpysäköintiä tarkastellaan HHT-kasvusopimushankkeen yhteydessä.</p> <p>Myös vt 10 ja 12 pysäkki- ja liityntäpysäköintikysymyksiä on tarpeen selvittää.</p>
Juna- ja linja-autoliikenteen lipputuotteiden yhteiskäyttöisyyden kehittäminen (mukaan lukien HSL-alue)	II	Liikennevirasto, toimivaltaiset viranomaiset, VR, HHT-verkosto	<ul style="list-style-type: none"> - Ongelmina mm. lippujärjestelmien yhteensopivuuden jäykkyys sekä tuottajien välinen clearing. Tampereen seudulla pilottina toteutettu paperinen pilotti, älysovellus kallis. Tavoitteena on lipputuotteiden yhteiskäyttöinen ratkaisu vuonna 2016. - Yhteiskäyttöisyyttä tutkitaan tk-projektissa vuoden 2015 aikana (Liikennevirasto) 	Hämeenlinnan seudulla siirrytään valtakunnallisen yhteiskäyttöisyyden mahdollistavan Waltti-lippu- ja taksa-järjestelmän käyttöön vuonna 2016. Riihimäki ei toistaiseksi ole ottamassa Walttia käyttöön. Tampereen seutu ottaa Waltin käyttöön mahdollisesti v. 2017. Tavoitteena on, että HSL-alueen järjestelmällä tulee olemaan yhteiskäyttömahdollisuus Waltin kanssa.
Joukkoliikenteen ja henkilökuljetusten yhteisinformaation kehittäminen ja koostaminen yhteen palveluun (matka.fi)	II	Liikennevirasto (järjestelmä), kunnat, ELY ja liikennöitsijät (sisältö)	<ul style="list-style-type: none"> - Avoin reittiopas -kehitystyö on käynnissä Liikenneviraston ja Helsingin Seudun Liikenteen (HSL) yhteistyöprojektina (www.digitransit.fi). Ensimmäisiä tuloksia saadaan 2015, tuotantoonsiirto vuoden 2016 loppuun mennessä. Liikennevirasto on sitoutunut avoimen reittioppaan tuotantokäyttöön. - Joukkoliikenteen matkustajainformaation koontipalvelusta esiselvitys käynnissä (Liikennevirasto). Esiselvityksen tuloksena saadaan kehittämissuunnitelma ja aikataulu vuosille 2016 - 2020, joiden puitteissa varsinaiset kehittämisprojektit tehdään. 	Hämeenlinnan seutu päivittää liikennetietojaan siten, että Digitransit saadaan palvelemaan seudulla myöhemmin vuoden 2016 aikana.
Pääradan lähijunaliikenteen vuorotarjonnan parantaminen pääradan kapasiteetin nostamisen jälkeen; mahdollisten uusien asemien ja seisakkeiden käyttöönotto maankäytön kehittymisen tahdissa (Monni, Harviala)	III	LVM, LiVi, kunnat, liikennöitsijät	<ul style="list-style-type: none"> - Kerava - Riihimäki lähijunaliikenteen esiselvitys on valmistunut: http://www2.liikennevirasto.fi/julkaisut/pdf8/lr_2015_lahiliikenteen_uudet_web.pdf - (Riihimäen ja Lahden välisestä valtion ostamasta lähijunaliikenteestä puolet lopetettiin maaliskuussa 2016, minkä jälkeen junat liikennöivät kahden tunnin välein suuntaansa. ELY ostaa korvaavaa bussiliikennettä kaksi edestakaista vuoroa 3.6. saakka.) - Kilpailun avaamista junaliikenteessä selvitetään. 	<p>Liikenteen rahoitukseen ja hankintoihin kohdistuva edunvalvonta (nykyjärjestelmä, jossa rahoittaja valtio) sekä aktiivinen vaikuttaminen kilpailutilanteen ja maakuntahallinnon jälkeisen ajan ratkaisuihin.</p> <p>Pendolinojen pysähtyminen Hämeenlinnassa pyritään toteuttamaan/edunvalvonta</p>

Seudullisen liikennejärjestelmätöiden tehtävät	Ajoitus	Vastuu	Tilanne keväällä 2016	Tehtävät 2016–2017
Joukkoliikenteen seudullisten palvelutasosuunnitelmien ylläpito ja toteuttaminen	jatkuva	ELY, Hml:n seudun ja R:mäen toimivaltaiset viranomaiset, kunnat	- Aiemmat palvelutasotavoitteet ovat voimassa vuoteen 2016 saakka. Riihimäen seudulle uusia palvelutasotavoitteita on jo laadittu, Forssan seudulla laadinta on kesken. - Liikenneviraston ohje joukkoliikenteen palvelutason määrittelyyn uusittu loppuvuodesta 2015: http://www2.liikennevirasto.fi/julkaisut/pdf8/lo_2015-31_joukkoliikenteen_palvelutason_web.pdf	Uusien palvelutasotavoitteiden määrittäminen 2016 (toimivaltaiset viranomaiset), tavoitteiden käsittely tai evästyksen myös maakunnallisessa liikennejärjestelmätöryhmässä
Paikallisiikennesuunnitelmien toteuttaminen (maankäytön kehittämiseen kytkettävä vuorojen selkeyttäminen ja nopeuttaminen, informaation ja tiedottamisen parantaminen)	jatkuva	Hml:n seudun ja Riihimäen toimivaltaiset viranomaiset		Hämeenlinnan seutu: - kaupunkiliikenteen linjastorakennemuutos toteutetaan kesällä 2017, kun viimeiset kaupunkiliikenteen siirtymäajan liikennöintisopimukset päättyvät - bussiliikenteen hankinnoissa siirrytään bruttomallisiin, että kesästä 2017 eteenpäin voimassaolevat sopimukset tehdään bruttomallilla (eli lipputulot tulevat tilaajalle)
Seudullisten joukkoliikenne- ja henkilökuljetuskoordinaattorien nimeäminen ja toiminnan käynnistäminen	I Aiesop: 2015-	Kunnat	Tällä hetkellä joukkoliikennekoordinaattori on Hämeenlinna seudulla (toimivalta-alueella)	Riihimäellä aloittaa lokakuussa 2015 liikennetekniikan asiantuntija, jonka tehtävänä kaupungin henkilöliikenteen koordinointi
Avoimen joukkoliikenteen ja kuntien henkilökuljetusten seudullisen kokonaissuunnitelun käynnistäminen ja eri hallintokuntien kuljetusten yhdistäminen, hankintaorganisaatiomallien kehittäminen ja hankinnan käynnistäminen	I Aiesop: 2015-	Kunnat, toimivaltaiset viranomaiset (Hml, R:mäki, ELY)	Hämeenlinnan seudulla on käynnissä henkilökuljetusten yhdistelyhanke. Seudun kunnat päättivät joulukuussa 2015, että henkilökuljetusten suunnittelu, hankinta ja seuranta toteutetaan seudullisesti yhteisessä joukkoliikenne- ja henkilökuljetusorganisaatiossa vuodesta 2017 alkaen. Tavoitteena on, että suuri osa henkilökuljetuksista tehdään tulevaisuudessa yhdistetysti. Toiminta käynnistetään vaiheittain.	Edistämistä seudullisilla henkilöliikennetyöryhmillä
Avointen asiointi- ja palveluliikenteiden käynnistäminen	I	Kunnat	Hämeenlinnan seudulla liikennöi palvelulinjoja sekä kaupunki- että maaseutualueilla (Palvelulinja 7, Kyläpussit, Tassubussi).	
Yhteisöliikennetöiden (mm. kyläbussi, kimpakyyti) pilotointi ja laajentaminen muihin kuntiin	I Aiesop: 2015	Kunnat		

Toimeenpanosuunnitelma kuntakeskusten ja haja-asutusalueiden kuljetusten yhdistämisen käynnistämistä Forssan seudulla, pilotointi	II	Forssa, liitto		Tässä vaiheessa ei käynnistetä erillisiä kokeiluja.
Turenki-Hämeenlinna-Parola- sekä Loppi-Riihimäki-Oitti-joukkoliikenteen laatukäytävien toteuttaminen	II	Kunnat, ELY		Hämeenlinnan linjatorakennemuutoksen suunnittelu on käynnissä. Suunnitelmaan sisältyy Turenki-Hämeenlinna-Parola-laatukäytävä sekä kaupungin sisäinen itä-länsisuuntainen laatukäytävä.

VIISAS LIIKKUMINEN				
Seudullisen liikennejärjestelmätöiden tehtävät	Ajoitus	Vastuu	Tilanne keväällä 2016	Tehtävät 2016–2017
Valtakunnallisten hankehakujen ym. rahoituksen hyödyntäminen viisaan liikkumisen toimenpiteiden toteuttamisessa	jatkuva	Kunnat	- Riihimäki/liikunta saanut LiVin Kävelyn ja pyöräilyn T&K-rahaa vuodelle 2015 (Kevyesti kulkien – Riihimäen kaupungin kävelyn ja pyöräilyn edistämisen hanke) - Hml saanut liikkumisen ohjauksen valtionapua vuodelle 2015 ("Pyöräilyn lisääminen osallistamalla kuntalaisia sekä tuottamalla tietoa pyöräilystrategiatyön tueksi") - Vuodelle 2016 rahoitusta on saanut Forssan Omin voimin oppimaan – järkivihreä kulutapamuutos Forssassa.	- Rahoitusta saaneiden hankkeiden toteuttaminen sekä tiedon ja kokemusten levittäminen maakunnan liikennejärjestelmätöiden ja liikenneturvallisuustyön kautta. - Valmistautuminen tuleviin hankehakuihin.
Pienten liikenneturvallisuus- ja esteettömyystoimenpiteiden systemaattinen toteuttaminen kunta- ja seutukohtaisten liikenneturvallisuussuunnitelmien mukaisesti	jatkuva	Kunnat, ELY	ELY toteuttaa määrärahojen puitteissa. Turengissa pilotoitiin 2014 suojatieteparannuksia useamassa kohteessa. Mukana oli Trafim ja Liikenneviraston T&K rahaa. Käytännössä Turengissa käytettiin ELYn kaikki vuoden 2014 pikkulitu-rahat. Vuonna 2015 ELY on tehnyt Turengin lisäksi pieniä suojatietoimia mm. Riihimäellä ja Hämeenlinnassa.	Liikenneturvallisuussuunnitelmat ovat ajan tasalla Kanta-Hämeessä ja pieniä liikenneturvallisuustoimenpiteitä ohjelmoidaan niiden pohjalta.
Kävelykeskustasuunnitelmien toteuttaminen, kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden kehittäminen keskustoissa ml. keskustojen pyöräparkit	jatkuva	Kunnat		
Viisaan liikkumisen toiminnan toteuttaminen ja konkretisoiminen kuntatasolle ja eri hallintokuntiin sekä eri järjestöihin ja työpaikoille	I Aiesop: 2015-	Kunnat, ELY	Tällä hetkellä kunnissa tehtävän liikenneturvallisuustyön rinnalla toteutetaan viisaan liikkumisen toimia, lähinnä kuitenkin vain esim. kampanjaviikkoihin osallistumista (Pyöräilyviikko, Liikkujan viikko)	Viisas liikkuminen on mukana Kanta-Hämeen liikenneturvallisuuskoordinaattori-työssä vuosille 2016–2017, optio 2018. Koordinaattori tukee kaikkien kuntien poikkihallinnollista liikenneturvallisuustyötä.
Pyöräilyn ympärivuotisten laatukäytävien määrittäminen sekä jatkossa merkitsemisen yleiskaavoihin	I	Kunnat, ELY	Riihimäen seudun pääpyöräilyverkkoselvitys valmistui 2014. Hämeenlinnan seudun (Hämeenlinna, Hattula, Janakkala) pääpyöräilyverkkoselvitys valmistui vuoden 2015 lopussa.	Riihimäen kaupunkiseudun laatukäytävien määritys tarkistetaan yleiskaavan ja liikennejärjestelmäsuunnitelman yhteydessä
Pyöräilyn laatukäytävien priorisointi väylän kehittämisessä sekä ympärivuotisessa hoidossa ja ylläpidossa	I Aiesop: 2015-	Kunnat, ELY	(Aiesopimuksessa vain hoidon ja ylläpidon priorisointi)	Asioita käsitellään em. pääpyöräilyverkkoselvityksissä
Viisaan liikkumisen edistämiseen kytkettävän liikennekasvatustyön kehittäminen ja ulottaminen uusiin toimijoihin	I	Kunnat, ELY	On mukana Kanta-Hämeen liikenneturvallisuuskoordinaattori-työssä vuosille 2016–2017, optio 2018.	Sinun valintasi vaikuttaa – liikenteessäkin -slogan käytössä tämän ja tulevien vuosien liikenneturvallisuustyössä Kanta- ja Päijät-Hämeessä. Työtä kohdistetaan erityisesti ikäryhmään 7- 24 vuotiaat.
Seurojen ja järjestöjen kytkeminen mukaan viisaan liikkumisen edistämiseen	I	Kunnat		

Kuntien henkilöstön sekä muiden suurten työpaikkojen liikkumisenohjaustoimenpiteiden käynnistäminen, mm. kuntien työntekijöiden liikkumisen optimointiselvitys kahdessa pilottikunnassa	II	Kunnat		
Kuntakohtaiset selvitykset lähipalvelujen ja suurimpien työpaikka-alueiden saavutettavuudesta kävellen, pyörällä ja joukko-liikenteellä	II	Kunnat		
Liikenneturvallisuussuunnitteluun liittyvät kuntien omana työnä tehtävät selvitykset: keskeisten koulureittien, jättöliikenteen sekä koulujen ympäristöjen systemaattiset vaaranpaikkakartoitukset sekä keskustojen esteettömyyskartoitukset	II	Kunnat		
Keskustojen esteettömyyskartoitusten toimenpiteiden systemaattinen toteuttaminen	II	Kunnat		